

De boerenbevolking in Swalmen in het midden van de achttiende eeuw.

De achttiende eeuw was een tijd dat het in grote delen van Europa eindelijk wat beter ging. Lodewijk XIV van Frankrijk had in de laatste decennia van de zeventiende eeuw voor aardig wat onrust gezorgd. Buitenlandse troepen, inkwartieringen, strooptochten, het leek eindelijk allemaal voorbij na het verdrag van Utrecht in 1713. Oppergelre werd verdeeld in drie delen: een deel voor de koning van Pruisen (o.a. delen Noord-Limburg), een deel voor de Republiek der Nederlanden (o.a. Venlo, maar ook bijv. Beesel en Belfeld) en een deel voor Oostenrijk (met o.a. Roermond, Swalmen, Weert). In de praktijk maakte het voor de boeren meestal niet zoveel uit waar je woonde. Voor Swalmen, Beesel en Belfeld was het lastig dat ze met de privileges van Roermond te maken hadden. Deze waren al eind 16^e eeuw ingesteld, en alhoewel vaak betwist, meestal nog steeds geldig. Zo was de accijns op het malen door de molenaar hier veel hoger dan in Tegelen. Ook de overslag van goederen vanuit de Maas mocht hier alleen met zakkendragers van Roermond. De hoeveelheid belastingen was echter in het algemeen redelijk mild, zeker als je dat vergelijkt met wat er allemaal ging veranderen in de Franse tijd. Een boer uit Oirsbeek, dat in de achttiende eeuw ook bij Oostenrijk hoorde, vertelt uit zijn herinnering in 1842 over zijn jeugd: de periode net voordat de Fransen kwamen:

"De grondbelastingen waren in die tijd gering, ik meen twee tot vier schellingen per bunder; daaruit werden niet alleen de landslasten maar ook die der gemeente betaald. Moesten voor den keizer of voor de gemeente bijzondere lasten uitgeschreven worden, dan steeg deze som, enkel voor dit geval, maar men keerde daarna tot dezelfde taxe terug. De schatheffer stortte de geheven rijkspenningen bij den landsrentmeester van het land van Valkenburg, zijnde een soort betaalmeester door de regeering aangesteld. De schat, werd jaarlijksch in eene publieke vergadering, die te Oirsbeek onder de kerkhoflinde werd gehouden, in tegenwoordigheid van pastoor, schout en schepenen omgeslagen. De reclames werden op staanden voet voor het volk gedebatteerd, en bij geval van oneenigheid naar het schepengerecht verwezen. Zoo als men ziet bezat het gemeentewezen bij onze voorouders meer vrijheden, dan men in het algemeen zou denken; men leefde gemoedelijk te zamen, zonder zich veel te pijnigen met een hoogen omslag. Er werd niet veel gedaan, maar er werd ook weinig betaald; elke gemeente vormde hare teering volgens hare neering en men liet in den regel alles bij het oude."

In Swalmen zal het wel enigszins vergelijkbaar zijn geweest. We zien dat bij grote rampen als de overstromingen van de Maas in 1729, 1741 en 1784 ambtenaren van Elmp de schade komen opmeten en op grond daarvan kon er tijdelijk vermindering of zelfs kwijtschelding van belasting worden verkregen. Zo ook bij de hagelschade van 1745.

Deze documenten kun je combineren met gegevens die je van andere documenten krijgt. Zeer interessant zijn in dat verband de zogenaamde "beestenschattingen". Hiermee krijg je een aardig beeld van de levensstandaard van een huishouden, maar ook vertellen ze iets over migraties en fluctuaties van de boerenbevolking in die tijd.

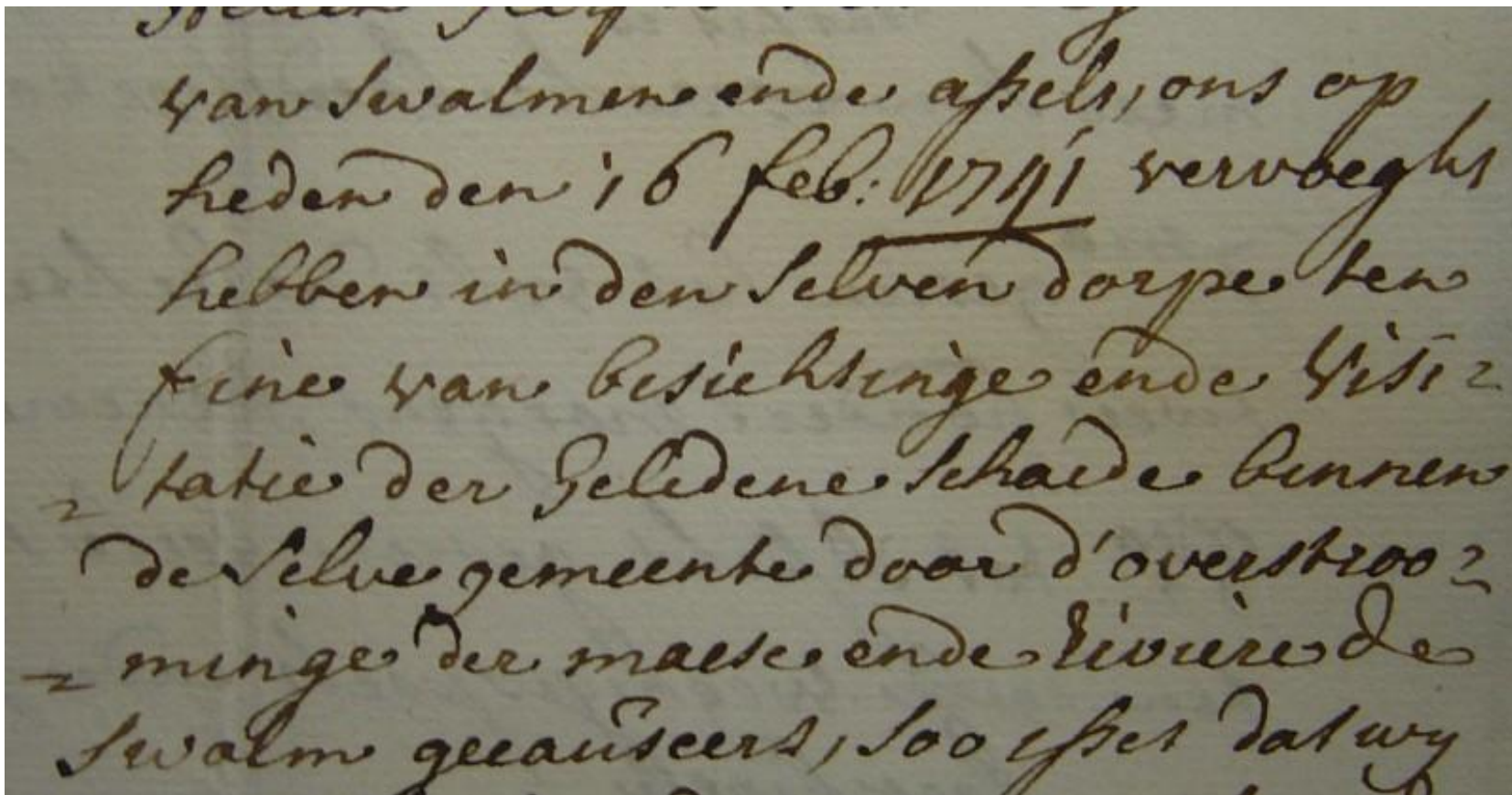
Beestenschattingen, in combinatie met hoofdschattingen, waren een belangrijke manier in de 18^e eeuw om belasting te innen. Ieder huishouden moest belasting betalen. Je moest betalen over de man, de echtgenote en eventuele knechten en dienstmaagden. (ook inwonende kinderen vanaf 16 jaar werden beschouwd als knecht en dienstmaagd). Als alleenstaande moest je ook betalen, maar aan weduwen werd meestal belasting kwijtgescholden. Kwijtschelding was er ook voor jongere inwonende kinderen en grootouders. Geestelijken hoefden niets te betalen, en belangrijke ambtenaren als scholtis en schepenen hoefden ook niet voor zich zelf te betalen. In Swalmen had je daarnaast nog Hillenraed met zijn bezittingen, waaronder met name hoeve Boekwijtsdries en de Asselterhof. De laatste was een zgn laethof, waar alle werknemers feitelijk onder het directe bestuur, ook qua rechtspraak, van de heer van Hillenraedt vielen sinds 1655. Daar werd ook geen gemeentelijke of rijksbelasting geheven. Hierdoor hebben we vanuit de beestenschattingen ook geen beeld over de hoeveelheid knechten en meiden die daar werkten en ook niet over de hoeveelheid dieren. De beestenschatting was een belasting op het bezit van koeien, stieren, schapen, ganzen en bijenvolken. In die tijd werd er geen belasting geheven op het bezit van varkens of kippen. (100 Jaar eerder bijv. waren varkens wel nog belast, evenals het bezit van eikenbomen en knotwilgen).

De beestenschattingen van 1754 en 1756 zijn om nog een aantal redenen interessant. Je kunt ze naast elkaar leggen en zien wat er in twee jaar veranderd is. Je kunt exact zien welk gezin meer of minder dieren had, of eventueel zelfs op een andere manier van veehouderij was overgegaan. Ook veranderingen in gezinssituaties kun je deels zien. Bovendien kun je ze vergelijken met de Smaberskaarten van 1774. Dit zijn gedetailleerde kadasterkaarten waar elk huis met bezitter, + de indeling van alle percelen met bezitter staan aangetekend. Je kunt met wat puzzelen zo ook voor een groot deel achterhalen hoe de fluctuaties zijn van 1756 tot 1774, over een periode van 18 jaar dus. Ook kun je zelfs de routes achterhalen die de schattheffer liep in 1756.

Vergelijking Beestenschattingen 1754 met 1756.

- **Verschil in belastingopbrengst.** Om te beginnen zien we hoe de belastingopbrengst in slechts twee jaar tijd zeer is terug gelopen. In 1754 werd er ruim 643 pattacons opgehaald, twee jaar later is dat nog maar 403 pattacons, een afname van liefst 37,3%. Voornaamste oorzaak: de belastingheffingen zijn aanzienlijk verlaagd. In 1754 moest je voor jezelf met vrouw 1 pattacon en 4 schellingen betalen (=1 ½ pattacon). In 1756 was dat slechts 1 pattacon. Een reductie van 33,3%! Zo ook met de belasting op vee, deze is aanzienlijk minder geworden. Hiermee valt dus het grootste deel van het verschil te verklaren. Toch zien we ook nog andere kleine verschillen: de totale hoeveelheid aangeslagen gezinnen is terug gelopen van 187 naar 183. Er is dus waarschijnlijk sprake van een lichte bevolkingsafname. Ook de veestapel slinkt: Koeien van 315 naar 302, stieren van 118 naar 93, schapen van 831 naar 809, ganzen van 43 naar 39, en, het meest spectaculair: bijenvolken van 256 naar 155. Wat de oorzaak van dat laatste is blijft gissen: waren er veel minder bloemen? Was het houden van een bijenvolk minder lucratief geworden door bijv. concurrentie? Het is in ieder geval een zeer opvallend gegeven. De totale hoeveelheid knechten loopt terug van 69 naar 67, maar er zijn iets meer dienstmaagden: van 57 naar 64. (deze laatste twee gegevens zijn moeilijker te interpreteren omdat ook kinderen vanaf 16 jaar meegerekend werden als knecht of meid.) Waarom werd er opeens zoveel minder belasting gevraagd? Was er sprake van een algemene malaise, waardoor het duidelijk was dat er niet meer gevraagd kon worden? Of was in 1754 de belasting misschien tijdelijk even hoger geweest om bepaalde redenen? (zie ook wat de boer uit Oirsbeek hierover vertelt). Iedereen had iets minder te besteden, dat is duidelijk: gemiddeld had iedereen bij wijze van spreken een koe of schaap minder. Maar afgezien van de afname van de bijenvolken lijkt een en ander toch niet als enige een belastingvermindering van 33,3 % te rechtvaardigen. Er was meer aan de hand, waarschijnlijk was de hoofdbron van inkomsten, de graanproductie (rogge, boekweit) de laatste jaren niet al te best. Opvallend is hoe in die tijd het belastingpercentage in ieder geval behoorlijk kon fluctueren, en men waarschijnlijk dus vrij makkelijk kon inspelen op goede of slechte oogsten.
- **Economische activiteiten per buurtschap.** Swalmen was verdeeld in 5 "hondschappen": Bouckoul, Asselt, Wijler, Dorper en Cropper. Dat gebeurde overigens 100 jaar eerder ook al, alleen werd Dorper toen Hooghstraet genoemd. In 1654 stonden er veel details bij. Zo weten we dat bij Cropper niet alleen de directe omgeving van de kroppestraat hoorde, maar ook Hillenraad en Beekerhof. Met wat speurwerk zijn waarschijnlijk de exacte grenzen van deze buurtschappen te achterhalen. Wat zijn dit nu voor

buurtschappen? Bouckoul ligt relatief hoog, heeft veel bos, grenst ook aan heidegebied. Wijler ligt vrij laag, er is veel broekbos, tegenwoordig vooral weiland, de Swalm is er al aardig in de buurt van de Maas. Er is snel overstromingsoverlast van met name de Maas. Cropper is een gebied dat grenst aan het dorp maar ook aan Bouckoul. De grond is er vrij arm. Ten dele staat er veel heide. Een deel ligt ook wat lager, met name het deel bij de Beeckerhof. Dorper is het centrum, waar ook de Swalm doorheen stroomt. In die tijd stonden daar niet alleen woonhuizen, maar vooral ook boerderijen met er achter een stuk redelijk vruchtbaar land. Asselt ligt aan de Maas, en met een beetje pech overstromde deze rivier zodanig, dat grote landerijen onder water kwamen te staan. Er zijn overstromings-schades van de 18^e eeuw bekend,

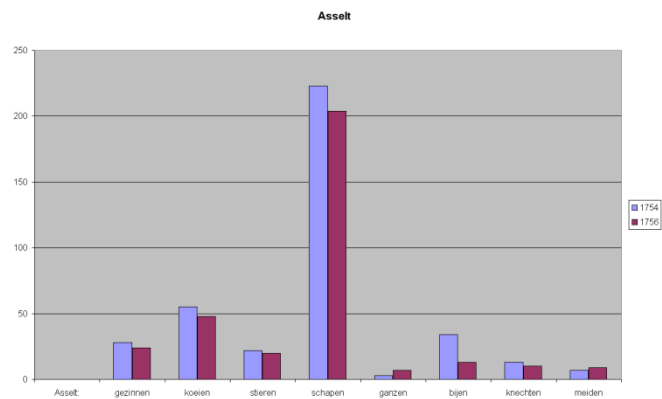
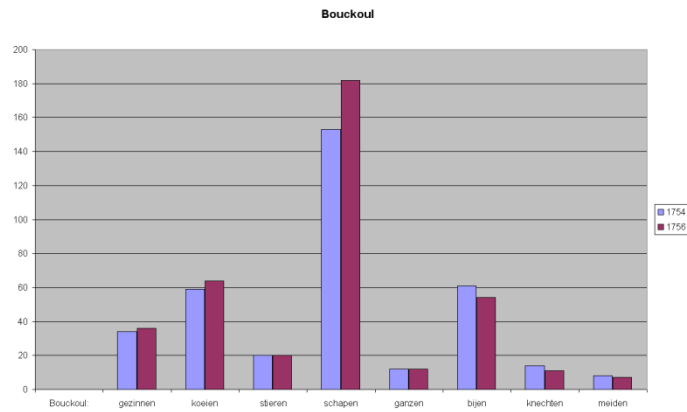
van Swalmen ende afels, ons op
heden den 16 feb. 1771 verzoeghs
hebben in den selven dorpe ten
fine van besichtiginge ende visitie
statie der geleden schade binnen
der selve gemeente door d'overstroo-
minge der maas ende riviere de
Swalm geaansers, soo ofter dat wy

waarbij met name geklaagd werd over grind op het land tengevolge van de overstromingen. Hieronder een weergave van de schade-omschrijvingen door overstromingen in 1741. De eerste drie schades zijn geconstateerd in de buurtschap Wijler, de volgende acht in Asselt en de laatste in Cropper.:

1. *Ten eersten den schaede tot Middelhoven alwaer vijf huijsen geruineert ende ten deele ingeslaegen, het landt ongeveer viertigh morgen het Haastert genoemt uyt gespuylt, overdreven mit sandt en steenen, en vervolgens niet ackerbaer.*
2. *Ten tweeden gesien den schaede tot Wyler, alwaer negen huysen beschaedight, de vruchten in de schuyre ondergelopen, de fouragerie en brandt teenemael geruineert.*
3. *Ten 3den het adelijck huys Baexhoeve onder Swalmen gelegen, sustineert men wel voor honderdt vijftigh pattacons schaede geleden te hebben.*
4. *Het velt den Weert tusschen de Maes ende de Swalm gelegen groot ontrent hondert morgen, soodanigh de velden bedorven dat in eenige jaeren niet sal syn ackerbaer.*
5. *Den Aenwasch en Bieswert, en daer neffens gelegene weyden voor een groot deel afgedreven ende de meereste met sandt en steenen overdeekt.*
6. *Gesien voorders het velt genoemt de Swaere Ohe groot vijftigh morgen. Insgelijcks totaliter bedorven met sandt en steenen overloopen, sonder te connen bemercken dat het is ackerlandt, vervolgens niet noch ten eersten ackerbaer.*
7. *Gesien het velt de Lichte Ohe groot ongeveer twee hondert morgens, teenemael geruineert als vooren.*
8. *Tot Asselt gesien veele huijsen ontrent de kercke ten deele wegh gespoelt ende geruineert.*
9. *De parochiaele Kercke tot Asselt is geinundeert geweest, waardoor de fundamenten van de kercke muijre syn gesoncken ende de graeven ingevallen, waardoor men met reden vreest dat de selve soude connen om verre vallen.*
10. *Het velt het Gewit genoemt groot 160 morgen is gelijk de voorige geheel overdeekt met sandt en steenen ende niet ackerbaer.*
11. *De weijde ende hoijbaenden tot Asselt ontrent 100 morgen groot voor een groot deel door de Maese afgespoelt, de meereste met sandt overdeekt.*
12. *den Hof Beekerhof geinundeert geweest sijnde, volgens verclaeren van den pachter is bedorven in de schuyre sestigh malder vruchten.*

Een eerste analyse van de verschillen in bezit per buurtschap:

	1754	1756		1754	1756
Totale hoeveelheid aangeslagen gezinnen:			Totale hoeveelheid Ganzen:		
Bouckoul	34	36	Bouckoul	12	12
Asselt	28	24	Asselt	9	7
Wijler	28	25	Wijler	18	20
Dorper	54	55	Dorper	0	0
Cropper	43	43	Cropper	4	0
Totaal	187	183	Totaal	43	39
Totale hoeveelheid koeien:			Totale hoeveelheid Bijenvolken:		
Bouckoul	59	64	Bouckoul	61	54
Asselt	55	48	Asselt	34	13
Wijler	58	54	Wijler	76	44
Dorper	71	63	Dorper	43	19
Cropper	72	73	Cropper	42	25
Totaal	315	302	Totaal	256	155
Totale hoeveelheid stieren:			Totale hoeveelheid Knechten:		
Bouckoul	20	20	Bouckoul	14	11
Asselt	22	20	Asselt	13	10
Wijler	31	16	Wijler	11	12
Dorper	23	16	Dorper	14	16
Cropper	22	21	Cropper	17	18
Totaal	118	93	Totaal	69	67
Totale hoeveelheid Schapen:			Totale hoeveelheid Dienstmaagden:		
Bouckoul	153	182	Bouckoul	8	7
Asselt	223	204	Asselt	7	9
Wijler	178	183	Wijler	12	9
Dorper	41	36	Dorper	15	19
Cropper	236	204	Cropper	15	20
Totaal	831	809	Totaal	57	64

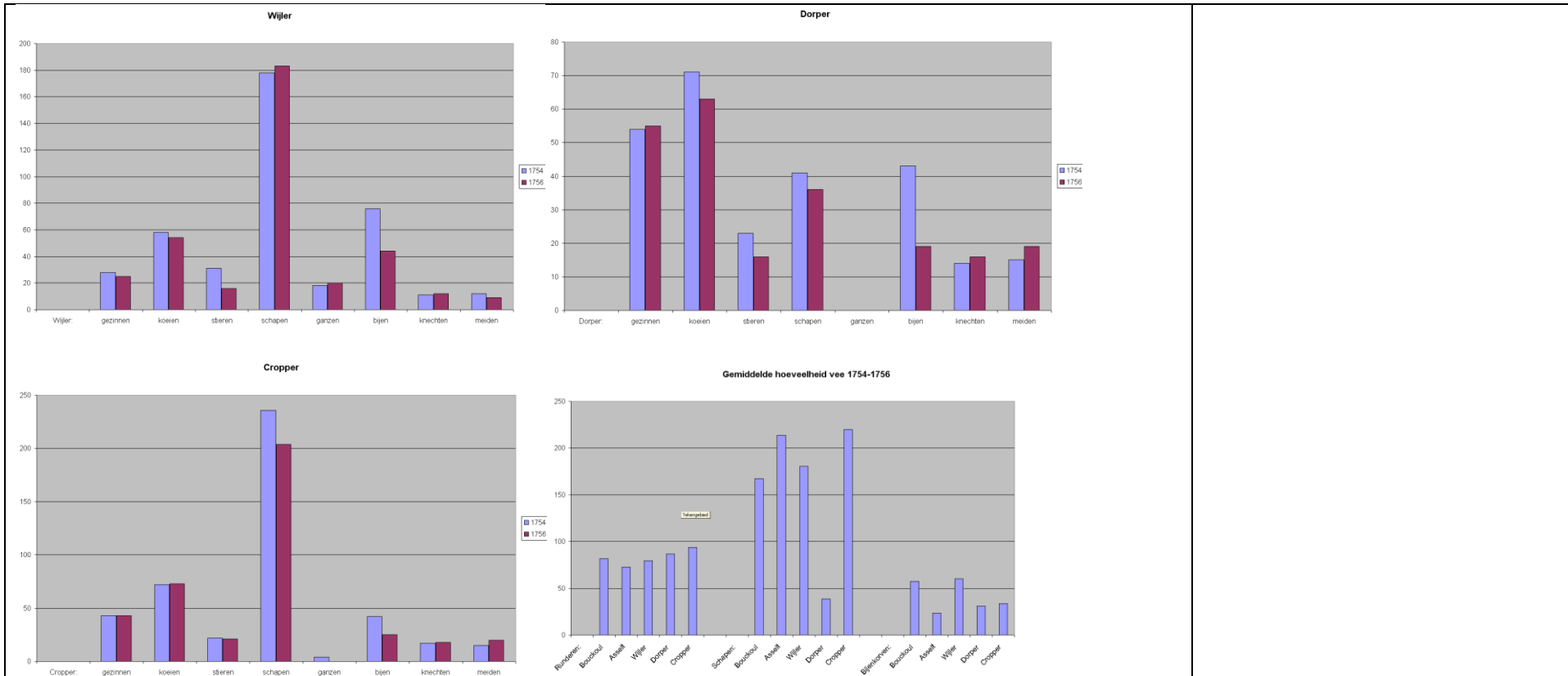

■ 1754

■ 1756

Van links naar rechts zien we in elke grafiek de hoeveelheid gezinnen, koeien, stieren, schapen, ganzen, bijenkorven, knechten en meiden in 5 grafieken: de buurtschappen Bouckoul, Asselt, Wijler, Dorper en Cropper.

De laatste grafiek geeft de gemiddelde hoeveelheid dieren weer 1754-1756 (runderen, schapen, bijenkorven) in de vijf buurten: Bouckoul, Asselt, Wijler, Dorper en Cropper

Bouckoul lijkt het als buurt wat beter te doen in 1756, de andere buurten wat minder. Uit de laatste grafiek blijkt dat als we kijken naar de bedrijvigheid er geen opvallend grote verschillen zijn tussen de buurtschappen, met uitzondering van het centrum, waar veel minder schapen zijn. Overal zijn verder veel schapen, ook in bijv. Asselt. In Asselt graasden de schapen dus net als nu vaak in het (natte) gras.

Daarbij moeten we ons realiseren dat bij de beestenschattingen van die jaren niet de dieren van de Asselter hof zijn meegerekend. Deze hof was een bezit van de heren van kasteel Hillenraad, en sinds 1655 hoefden deze geen belasting te betalen. Ze hadden zelfs een eigen tiendrecht, jacht- en visrecht en de pastoor van Swalmen werd door de heer van Hillenraad benoemd. Toen 100 jaar eerder de Asselter Hof wel nog werd aangeslagen telde deze 16 koeien, 13 stieren, 31 varkens, 17 ganzen en 296 schapen. Stel dat ze in 1754 nog een dergelijk aantal dieren zouden hebben, dan zien we hoe in Asselt een op de drie koeien of stieren bij de Asselterhof hoorden, en deze hof had in zijn eentje meer schapen dan alle andere boerderijen van Asselt samen. Overigens was de hoeve Boekweitsdries bij Hillenraedt, onderdeel van buurtschap Cropper, ook een grote boerderij, die eveneens niet aangeslagen werd in de 18^e eeuw als bezit van Hillenraedt. Deze boerderij had in 1654 7 koeien, 3 stieren, 175 schapen en 13 varkens. Wellicht waren er nog enkele bedrijven die niet werden aangeslagen. Pachters van kloosterbezittingen werden overigens wel aangeslagen, volgens de wetten uit 1682 voor het deel dat van hen was (de helft). Bij het totale aantal vee van de beestenschattingen van Swalmen moest je dus feitelijk in 1754 en 1756 een niet onaanzienlijk aantal dieren optellen. Varkens werden in 1754 en 1756 niet meer belast, ook bomen (eiken en knotwilgen) niet meer. Daarover hebben we dus jammer genoeg geen getallen.

Verder valt op, dat ook in het centrum van Swalmen veel vee was. De hoeveelheid rundvee was er nauwelijks minder dan in de andere wijken en er werden ook vrij veel bijen gehouden. Dat zegt veel over de agrarische inslag van het centrum: er stonden merendeels gewoon boerderijen met een bijbehorend stuk land.

- **Migratie bevolking.** De bevolking is in de twee jaren die ik vergeleken heb al enigszins veranderd. Er wonen in 1756 waarschijnlijk iets minder mensen, een aantal mensen is overleden of vertrokken, er worden weer nieuwe mensen (jong volwassenen of mensen van elders) aangeslagen. Omdat je niet heel goed kunt aflezen of de nieuwe belastingbetalers kinderen van overleden of gepensioneerden zijn of dat ze van buiten af komen, is de echte migratie nauwelijks te bepalen. 23 gezinnen van 1654 worden in ieder geval in 1656 niet meer genoemd. In 1656 zien we daarvoor in de plaats 19 nieuwe namen. Op een getal van in totaal 187 gezinnen is dat toch niet onaanzienlijk. Ook is een gezin naar een andere buurtschap verhuisd: Nol Heijnen verhuist van Wijler naar het dorp. Een grote boerderij is duidelijk van eigenaar veranderd: gezien de vergelijkbare veestapel moet het om dezelfde hoeve gaan: In Cropper gaat de boerderij van Jacobus Smeets over in handen van Willem Sanders. Verder kunnen we van 9 gehuwde vrouwen met zekerheid vaststellen dat ze in die periode hun man hebben verloren: Bouckoul: weduwe Hendrick Joosten. Wijler: weduwe Hendrick Coenen, weduwe Joannes Sillen, weduwe Hermen Wijnants, weduwe Jochem Naus. Croppen: weduwe Stephen Roosen, weduwe Hendrick Schroots, weduwe Jan Linsen, weduwe Wijn Peggen. Van deze vrouwen was twee jaar eerder de man nog in leven. Verder is het

opvallend dat er met name in Asselt (-3) en Wijler (-3) meer gezinnen vertrokken zijn dan er zijn bijgekomen. Dit zou tengevolge van overstromingsschade het geval kunnen zijn. In de overige buurtschappen is het aantal gezinnen vrijwel hetzelfde gebleven: Dorp +1, Bouckoul +2, Cropper -1.

De Smaberskaarten van 1774 vergeleken met de gegevens van 1756

In 1774 gaf de gemeente Swalmen aan landmeter Smabers opdracht om gedetailleerde kadastrale kaarten te maken. Hij verdeelde Swalmen in 17 segmenten en maakte nauwgezette kaarten, waarop huizen, eigenaars van huizen en percelen duidelijk herkenbaar zijn. Op een kaart na zijn deze nog allemaal bewaard gebleven en deze zijn nu een dankbare bron voor onderzoekers. Ik beperk me even tot de smaberskaart met het centrum van Swalmen (S11) en probeer een link te leggen met de gegevens van de beestenschatting van 1756. Hierbij selecteer ik het deel "dorper".

Voor een groot deel blijkt dit goed mogelijk. De schattheffer heeft een redelijk logische weg gevolgd bij het opnemen. In het schema hierna staan links de kadastrale nummers van de Smaberskaart. Hiermee ontstaat vanzelf de route van 1756 die de schattheffer toen volgde. In het midden staan de gezinnen die daar in 1756 woonden. Rechts staan de corresponderende gezinnen van 1774. Waar vraagtekens bij staan is de onzekerheid vrij groot, waar het rechtervak open gelaten is en daarmee ook het kadastrale nummer ontbreekt, is er nog minder duidelijkheid om welke woning het gaat.

Migratie

Bij 13 huizen is de mannelijke hoofdbewoner nog dezelfde in 1756 en 1774. Bij nog eens 2 huizen woont de weduwe van de oorspronkelijke bewoner nog in hetzelfde huis. Genealogen weten dat in die tijd met name jonge weduwen zeer vaak snel hertrouwen als hun man overlijdt, het huis wordt verkocht of staat dan op naam van de nieuwe echtgenoot. Er zullen dus waarschijnlijk meer vrouwen zijn die nog op dezelfde plek wonen.

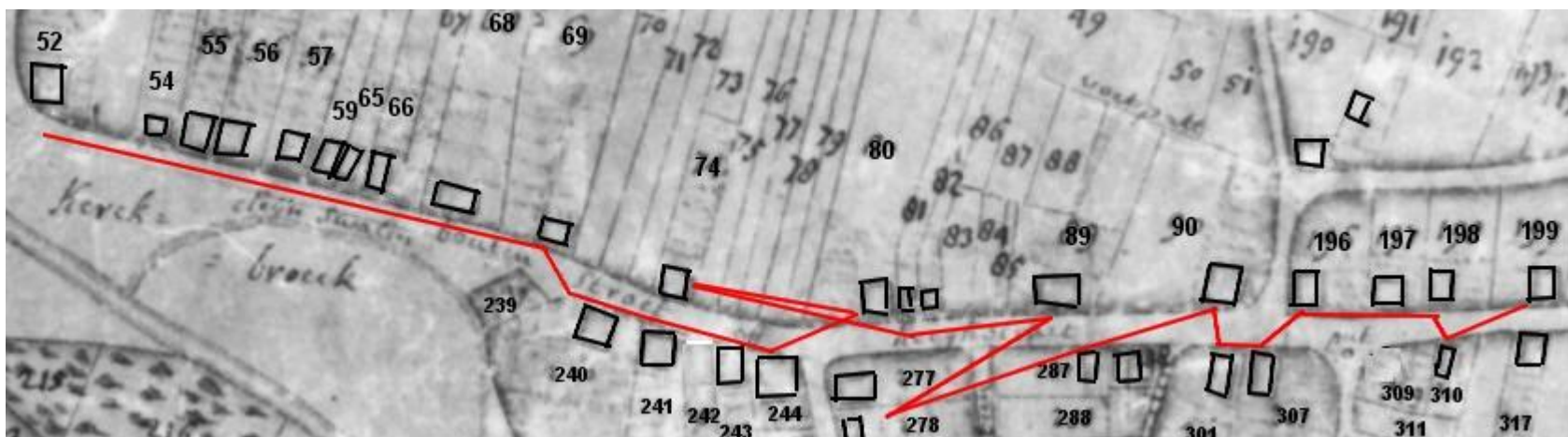
Smabers S11	1756	1774
332	Hermen Ramakers met vrouwe (?)	Lambert Ramaeckers
254	Dirck Smeets (?)	Areth Smeets
	Mettien Lowij	
52	Gerit Beeck	Joannes Beeck
54	weduwe Linnert Tessers	Hermanus Tessers
56	Peter Heuts met vrouwe	Peter Heuts
57	Sijbert Kuijven met vrouwe	Sibert Ceuven
59	weduwe Matthijs Evers	Hermanus Evers
65	Albertus Sillen	wed. Gerit Schaeffels
66	weduwe Caspar Bollen	Hendrick Bollen
68	weduwe Willem Paulissen (?)	Willem Dircx
69	Willem Bongaerts met vrouwe	Willem Bongaers
240	Geurt Slabbers met vrouwe	Corn. Van Keken
241	Willem Smeets met vrouwe	erf. Corn. Wijnen
243	Willem Ramakers met vrouwe	Willem Ramaeckers
244	Willem Beeck met vrouwe	Dirk Neelen
80	Christiaen Cuijpers met vrouwe	Fridus Heuts
74	weduwe Joannes Jansen	Dirck Janssen
81	weduwe Jacob Meuter	Areth Meuter
89	Paulus Gerits met vrouwe	wed. Paulus Geradts
278	Seger Verheggen met vrouwe	Seger Verheggen
287	Willem Fredricx met vrouwe	Silli Beeck
90	Joannes Evers met vrouwe	Joannes Evers
301	Willem Gerits met vrouwe	Hendrick Kessels
307	Tijs Hermans met vrouwe	Jan Hermans
196	weduwe Hendrick Coenen	Albert Custers
197	Hendrick Hendricks met vrouwe	Wed. Bern Bloemers
198	Aret Lamers met vrouwe	Herman Naus

310	Peter Peters met vrouwe		Peter Peters
199	Joannes Peeck met vrouwe		wed. Joannes Peeck
	Gerit Schavels met vrouwe		
	vrouw van Manes Naus		
283	weduwe Jocham Naus (?)		Hendrick Naus
200	Stoffer Naus met vrouwe		Stoffer Naus
277	Arnoldus Heijnen met vrouwe		Gerit Heijnen
313	Willem Custers met vrouwe		Willem Custers
331	Godefridus Heuts met vrouwe		Willem Heuts
196	weduwe Joes Custers (?)		Albert Custers
299	Maes Janissen met vrouwe		Willem Janissen
303	weduwe Coen Coenen (woont waarschijnlijk in)		
303	Albertus Coenen met vrouwe		Bertus Coenen
295	Lambert Denier met vrouwe		Lambert Denier
292	weduwe Jan Krijns		Erfg Jacob Crijns
	Joannes van Helden met vrouwe		
317	Jacobus Pansaert met vrouwe		Joannes Pansaert
285	Joannes Schoonhoven met vrouwe		Frans Schoonhoven
	weduwe Lennert Tessers		
	Adolf Blomarts met vrouwe		
254	geswooren Aret Smeets cum sua		Aret Smeets
260	schepen Joannes Mevissen cum sua		Joannes Mewissen
262	Jacob Pijpers met vrouwe		erfg. Robert Pijpers
	Joannes Mertens		
	weduwe Joannes Sillen		
306	weduwe Hermen Wijnants		Simon Wijnants
238	schepen op den Camp cum sua		Mathis op den Camp

De route van de schattheffer

De kadastrale nummers links laten zien hoe de schattheffer liep toen hij bij elk huis de benodigde gegevens kwam opnemen.

Na de eerste drie huizen van de route, waarvan het niet geheel duidelijk is waar ze staan, krijgen we een duidelijk

verhaal. De route Boutenstraat, Hoogstraat en daarna Koeistraat is heel goed te volgen: de schattheffer liep langs de volgende huizen:

52, 54, 55, 56, 57, 59, 65, 66, 68, 69, 240, 241, 243, 244, 80, 74, 81, 89, 278, 287 (2 gebouwen), 90, 301, 307, 196, 197, 198, 310, en 199. Daarna is het een stuk grilliger en is niet alles foutloos te detecteren. Overigens zijn er in de Boutenstraat, Hoogstraat en Koeistraat geen huizen door de schattheffer overgeslagen, behalve kadastraal nummer 82. Ik vermoed dat 82 in 1756 oftewel leegstond oftewel toen nog niet was gebouwd. Een enigszins vreemde uitwijking is het uitstapje naar 278, maar omdat de naam van de bewoner in 1756 en 1774 exact gelijk is valt hier nauwelijks over te twijfelen.

Vergelijken we overigens de routes van de schattheffer in 1754 en 1756 (zie hiervoor de transcripties van Loe Giesen in zijn kroniek Beesel, Belfeld en Swalmen op internet), dan zien we dat hij twee jaar later soms een geheel andere

route liep. In Boukoul deed hij de route bijna achterste voren. Bij Asselt was eerst nog een groot deel hetzelfde, maar daarna werd het toch weer anders. Ook dat valt verder te onderzoeken en kan helpen om de Smaberskaarten er op een goede manier aan te koppelen.

Hagelschade 1745

De hagelschade van 1745 had veel ellendige gevolgen, een groot deel van de oogst in een aantal wijken van Swalmen mislukte. Het opnemen van de schade geeft een beeld wat voor dingen in die tijd geteeld werden. Ook de overstromingsschades in Asselt en Rijkel in bijv. 1741 geven informatie. Zo zien we dat Beeckerhof toen veel fruit opsloeg, de hele schuur met fruit van dat jaar is verloren gegaan: 60 malder vruchten. (een malder was niet overal altijd hetzelfde, in Grave was het 136,4 liter). Hieronder de resultaten van de opgenomen hagelschade van 1745

1. Ten eerste hebben wij ons begeven in het zogenaamde Raeijervelt. Daar door den hagelslagh gezien geruineerd ongeveer 16 morgen alles boekweit.
2. Ten tweede gekomen op de Bousheij gevonden geruineerd omtrent achttien morgen met boekweit.
3. Ten derde gekomen op den Spicker Camp aldaer bevonden geheel bedorven zes morgen alle met boekweit.
4. Ten vierde gekomen in de Spick en Mouthaegen en bevonden wel 14 morgen in boekweit bedorven.
5. Ten vijfde beziën de Graethouve en de Schuttencamp. In boekweit bedorven vier en twintig morgen ongeveer.
6. Ten zesde de Bouckoult gezien en bevonden bedorven elf morgen ongeveer alle in boekweit.
7. Ten zevende aan de lende bij Hillenraer gevonden geruineerd te zijn omtrent 20 morgen in boekweit.
8. Ten achtste op den Wilde Sijde alias Boeckesdriesveld teenemaal geruineerd zo in boekweit als ragspelt ten minste 45 morgen.
9. Ten negende op hof ten Holt als boekweit alles geruineerd
10. Ten tiende op de Leveroe ....
11. Ten elfde op de Meulencamp ...
12. Ten twaalfde op de beet, Holter Veld en St. Joriscamp alle den boekweit geruineerd en het rogge ten dele.
13. Ten dertiende aen Marijken Giesen in't Voervelt tot aan de Meulenwegh hebben wij gezien ontrent 25 morgen zo boekweit als rogge verklaegs
14. Ten veertiende het veld van het hagelcruijs tot aan de heide aan de wolfsboom genaamd de Heierweg tot aan de Heijerhuijsen bevonden dat heel groot veld teenemaal geruineerd in boekweit voor het merendeel in rogge
15. Ten vijftiende gekomen in het wijlder veld tot aan de Paepenwegh, den geheels boeckweit ... en grote schade in den raepsaet
16. Ten zestiende van het Hagelcruijs tot over den brede Aers tot aan de hollen straet alle de boekweit veruineerd.

Wat zien we: er werd zeer veel boekweit geteeld, minder rogge, een keer is er sprake van raepsaet. Nu gaat het uiteraard alleen over schade, en deze hangt natuurlijk ook af van de tijd van het jaar waarin de hagel viel. De schade is opgenomen 6 juli 1745. Men zal deze snel na de fatale hagelbui hebben willen opnemen, omdat het natuurlijk belangrijk is om de directe gevolgen goed te zien. Ik verwacht dat er dus hooguit enkele dagen tussen de datum van opname en de schade zelf is geweest. We zitten dus nog vrij ver voor de oogsttijd, maar wel op een moment dat de meeste gewassen zeer kwetsbaar zijn. Je kunt daardoor concluderen dat bovenstaande lijst een redelijk betrouwbaar beeld geeft van wat er in het schadegebied geteeld werd in Swalmen in die tijd. Hagelbuien kunnen zeer plaatselijk zijn, maar we zien in dit geval een brede strook vanaf de Spick in Bouckoul via Schuttenkamp en Levroy tot op de buurtschap Heide in de buurt van het Hagelkruis. In dit deel van Swalmen zien we dus dat boekweit en in mindere mate rogge de boventoon voeren bij de gewassen. In hetzelfde jaar werd in Hoeve Klerkenhof te Beesel, (vlakbij Rijkel) het volgende geteeld: rogge, gerst, boekweit, weit, erwten en (raep?)zaad, daarnaast nog rapen en wortelen.

Op het einde van de 18^e eeuw, nog voor de komst van de Fransen, beginnen de eerste tekenen van het naderende onheil zich aan te dienen, getuige onderstaand document:

"Lijste der koeijbeesten, runderen ende kalveren welcke in den jaere 1776 binnen het dorp Swalmen ende daarvan dependerende hondtschappen geëxteerd hebben en in denselven jaere over de besmettelijke sieckte gevallen sijn":

Dorpen ende hondtschappen onder Swalmen:

	geëxteerd			Gevallen		
	Koe	rund	kalf	koe	rund	kalf
Croppe	128	64	32	113	46	27
Wilder	94	83	23	80	47	14
Boeckholder	106	77	26	56	46	12
Swalmen	125	73	27	109	50	26
Asselder	89	56	34	77	49	32
Totaal	542	353	142	435	238	111

Deservitors, schepenen en regeerders van Swalmen vroegen in 1781 toestemming van de geestelijke en adellijke geërfden van Swalmen en Asselt om ten behoeve van de arme en gebrekkige inwoners een bedrag van 100 pattacons te mogen opnemen uit de gemeentelijke middelen. Dit met de volgende argumenten:

In 1776 is een grote sterfte onder koeien geweest, waarbij ca. 800 dieren zijn gestorven.

In 1779 zijn zware offers gebracht tijdens de doormarsen van keizerlijke troepen en door vele karrevrachten leveranties, waarbij bovendien de besmettelijke ziekten dissenterie en "heete rott koortsen" zijn uitgebroken.

In 1780 is een algemene misoogst van groenten en fruit geweest, gevolgd door schaarste en hoge prijzen, waardoor vele arme inwoners zich bijna dagelijks "met krijtende oogen" tot de supplianten wenden voor hulp en bijstand. Hiervoor is echter de gevraagde toestemming nodig.

(RAL Maastricht, SA Swalmen en Asselt, inv.nr. 356.)

Maar in de periode daarvoor was het relatief goed. Al met al krijgen we een beeld van betrekkelijke welvaart op het platteland in een groot deel van de 18^e eeuw in Swalmen, zeker in vergelijking met de toestanden van de voorafgaande eeuwen en de ellende tijdens de Franse periode daarna.

Bijlage1: De beestenschattingen van 1754 en 1756.

Bijlage 2: Migratie 1754-1756

Bijlage 3: Literatuur

Lekkerkerk
Augustus 2006
Pieter Simons

Bijlage 1: De Beestenschattingen van 1754 en 1756.

In het rijksarchief Limburg vinden we bij RAL SA Swalmen en Asselt, magazijnlijst nr. 224 de lijsten van beestenschattingen over meerdere jaren. Ik heb dankbaar gebruik gemaakt van de transcriptie van Loe Giesen van de jaren 1754 en 1756 en naar aanleiding daarvan een analyse gemaakt van deze lijsten.

Eerst even iets over het belastingstelsel in de 18e eeuw. Er werd door meerdere instanties een vorm van belasting geheven. Zo waren er bijv. tolbelastingen, vervoersbelastingen en stapelrechten. Roermond had het recht op overslag van goederen, dwz in bijv. Beesel mocht je niet zomaar graan uit een schip binnenhalen, dat mochten alleen zakkendragers van Roermond. Het stapelrecht betekende dat schepen gedwongen bepaalde markten moesten aandoen en daar ook weer allerlei belastingen moesten betalen. Daarnaast waren er ook accijnzen op bijv bier en andere voedingsproducten. Ook het wegen van goederen was belast. In de lijsten in de gemeentearchieven van Roermond zie je mooie overzichten op dat gebied. Deze belastingen waren nodig om de stad te kunnen besturen. Dan waren er nog algemene belastingen die geheven werden door een hogere overheid en feitelijk voor een groot deel voor de kas van de keizer in Oostenrijk of de Republiek bestemd waren, al naar gelang wie je hoogste baas was. Deze werden opgehaald door de schattheffer. Swalmen werd geregeerd vanuit Brussel, waar Oostenrijks Gelre rechtstreeks onder viel. Het belastingreglement van 1682 was waarschijnlijk ook in 1754 en 1756 nog voor een groot deel hetzelfde, alleen de belastingbedragen waren uiteraard veranderd. Een van deze belastingen was de hoofdschat, een andere was de beestenschat. De hoofdschat werd geheven over gezinnen, knechten en dienstmaagden. (ook inwonende kinderen vanaf 16 jaar werden als knecht of dienstmaagd beschouwd). Het bezit van bepaalde soorten vee en kleinvee werd belast met de beestenschat: koeien, stieren, schapen, ganzen en bijenvolken. In de jaren waar we het over hebben zijn deze lijsten in elkaar geschoven.

De belasting werd uitgedrukt in pattacons (een soort rijksdaalder), schellingen en stuivers, in 1756 werd nog een verdere onderverdeling naar duiten gemaakt. Een pattacon is 8 schellingen. Een schelling is 6 stuivers. Een stuiver is 16 duiten.

We zien de lijsten van 1754 en 1756, waarbij de tweede lijst de originele volgorde aanhoudt. De lijst van 1754 heb ik omgezet naar een dusdanige volgorde, dat je kunt zien welke veranderingen er in de twee jaren zijn opgetreden. De namen die hetzelfde zijn of waarbij het duidelijk om dezelfde gezinnen gaat, zijn naast elkaar gezet. Zo zie je in een oogopslag wat er per gezin veranderd is, en ook welke gezinnen niet meer bestaan of erbij gekomen zijn. Zeer interessante informatie voor genealogen die te maken hebben met families uit Swalmen!

1754

1756

<i>Bouckoul</i>	<i>patts</i>	<i>sch</i>	<i>str</i>	<i>bbants</i>	<i>Bouckoul</i>	<i>pat</i>	<i>sch</i>	<i>str</i>	<i>den</i>
weduwe Joannes Bremmers	0	4		0	wed. Joannes Bremmers	0	2	4	0
2 knechten, 2 maeght	1	4		0	2 knechten 1 maeght	0	6	4	0
5 koeyen, dry rinder, 35 schaep	6	0		3	4 koeyen 4 rinder	3	0	0	0
twee bijen, een gans	0	1		2	35 schaep 2 bijen 1 gans	1	4	3	4
Thijs Hermans met vrouwe	1	4		0	Tijs Hermans met vrouwe	1	0	0	0
twee koeyen, een rint	1	7		0	3 koeyen 1 rint	1	6	0	0
					12 schaep1 bije	0	4	2	0
Joannes Gubbels	1	0		0	Joes Gubbels wedeman	0	5	2	0
eenen knecht, een maeght	0	6		0	1 knecht 1 maeght	0	4	0	0
2 koeyen, 1 rint, 4 bijen	2	1		0	3 koeyen 5 schaep 8 bijen	0	4	2	0
Jacob Beeck met vrouwe	1	4		0	Jacob Beeck met vrouwe	1	0	0	0
eenen knecht, dry koeyen	2	6		0	3 koeyen 20 schaep	2	2	4	0
twintigh schaep	1	2		0					
Linnert Obers met vrouwe	1	1		0	Linnert Obers met vrouwe	1	0	0	0
een koey	0	6		0	1 koey 1 rint	0	6	0	0
Peter Peters met vrouwe	1	4		0	Peter Peters met vrouwe	1	0	0	0
eenen knecht, twee koeyen, 2 rinder	2	6		0	1 knecht 3 koeyen	1	6	4	0
Coen Smeets met vrouw	1	4		0	Coen Smeets met vrouwe	1	0	0	0
een koey	0	6		0	1 koey	0	4	0	0
weduwe Joost Slabbers	0	4		0	weduwe Joost Slabbers	0	2	4	0

eenen knecht, een koey, vier bijen	1	4	0	1 knecht 1 rint 4 bijen	0	6	0	0
Cornelis van Keeken				weduwe Van Keeken	0	2	4	0
eenen knecht, een maeght	0	6	0	1 knecht 1 maeght 1 koey 1 bije	1	0	2	0
een koey, acht bijen	1	2	0					
Engel van Vlodrop met vrouwe	1	4	0	Engel van Vlodrop met vrouwe	1	0	0	0
eenen knecht	0	4	0	1 maeght 3 koey 2 rinder	2	1	2	0
dry koeyen, twee rinder	3	0	0	25 schaep 1 gans	1	1	3	4
achthien schaep	1	1	0					
Willem Stoffers met vrouwe	1	4	0	Willem Stoffers met vrouwe	1	0	0	0
een koey, vijf bijen, een gans	1	0	5	1 koey 3 bijen 2 gansen	0	5	2	8
Dirck Joosten met vrouwe	1	4	0	Dirck Joosten met vrouwe	1	0	0	0
een koey, een rint	1	1	0	1 koey	0	4	0	0
Joannes Obers met vrouwe	1	4	0	Joes Obers met vrouwe	1	0	0	0
een koey, een gans	0	6	2	1 koey 1 rint 2 bijen 2 gans	0	7	0	8
Hendrick Joosten, sua nihil	1	0	0	weduwe Hendrick Joosten	0	2	4	0
twee koeyen, vier bijen	1	6	0	1 knecht 2 koeyen	1	2	4	0
				1 rint 2 bijen	0	2	4	0
Jochim Meerts met vrouwe	1	4	0	Jochim Meers met vrouwe	1	0	0	0
een koey, een rint, een gans	1	1	2	1 koey 1 rint	0	6	0	0
Hendrick Theelen met vrouwe	1	4	0	Hendrick Teelen met vrouwe	1	0	0	0
een koey, een rint, een gans	1	1	2	1 koey 1 gans	0	4	1	4
				weduwe Claes Hansen	0	2	4	0
				2 koeyen	1	0	0	0
				Joes Schreurs met vrouwe	1	0	0	0

Peter van Vlodrop met vrouwe	1	4	0	Peter van Vlorop met vrouwe	1	0	0	0
twee koeyen	1	4	0	2 koeyen 1 rint	1	2	0	0
acht bijen, twee gansen	0	4	4	4 bijen 1 gans	0	1	3	4
Joannes Dousent met vrouwe	1	4	0	Joos Dousent met vrouwe	1	0	0	0
een koey, een rint	1	1	0	1 koey	0	4	0	0
Jacob Philipsen met vrouwe	1	4	0	Jacob Philipsen met vrouwe	1	0	0	0
twee koeyen, negen bijen	2	0	3	3 koeyen 9 bijen	1	7	0	0
Andries Peters met vrouwe	1	4	0	Andries Peters met vrouwe	1	0	0	0
een koey, een rint	1	1	0	1 koey	0	4	0	0
Jan Pijpers met vrouwe	1	4	0	Jan Pijpers met vrouwe	1	0	0	0
eenen knecht, een maeght	0	6	0	1 knecht 1 maeght	0	4	0	0
twee koeyen	1	4	0	3 koeyen	1	4	0	0
				Houbert Schrijnewerckers met vrouwe	1	0	0	0
				1 koey	0	4	0	0
weduwe Joannes Hooghstraeten	0	4	0	weduwe Joos Hoogstraeten	0	2	4	0
eenen knecht, een maeght	0	6	0	1 knecht 1 maeght	0	4	0	0
een koey, een rint	1	1	0	1 koey 1 rint	0	6	0	0
Linnart Custers met vrouwe	1	4	0	Linnert Custers met vrouwe	1	0	0	0
een koey	0	6	0	1 koey	0	4	0	0
Joannes Clumkens met vrouwe	1	4	0	Joos Clumkens met vrouwe	1	0	0	0
een koey, een bije	0	6	3	1 koey 1 rint acht bijen	1	0	4	0
Stephen Bloemarts met vrouwe	1	4	0	Stephen Blomarts met vrouwe	1	0	0	0
een koey	0	6	0	1 koey	0	4	0	0

Linnert Dircks met vrouwe	1	4	0	Linnert Dircks met vrouwe	1	0	0	0
een maeght	0	2	0	2 koeyen 1 rint	1	2	0	0
een koey, een rint	1	1	0	1 bij 2 gansen	0	0	4	8
dry gansen	0	1	0					
Stephen Schrijnewerckers met vrouwe	1	4	0	Stephen Schrijnew. met vrouwe	1	0	0	0
een koey, 1 rint	1	1	0	1 koey 1 rint 3 bijen	0	7	0	0
vier bijen	0	2	0					
Peter Engelen met vrouw	1	4	0	Peter Engelen met vrouwe	1	0	0	0
dry koeyen	2	2	0	2 koeyen 1 rint 3 bijen	1	3	0	0
vijf bijen	0	2	3					
weduwe Hendrick Hendricks	0	4	0	weduwe Hendrick Hendricks	0	2	4	0
twee knechten, 1 maeght	1	2	0	2 knechten 1 maeght	0	6	4	0
seven koeyen	5	2	0	6 koeyen 60 schaep 3 bije 2 gans	5	5	2	8
sestigh schaep	3	6	0					
vijf bijen	0	2	3					
dry gansen	0	1	0					
				Merten Hox met vrouwe - nihil				
Merten Dousent met vrouw	1	4	0	Merten Dousent met vrouwe	1	0	0	0
twee koeyen, 4 bijen	1	6	0	2 koeyen 1 rint	1	2	0	0
Hendrick Schrijnewerckers met vrouwe	1	4	0	Hendrick Schrijnew. met vrouwe	1	0	0	0
eenen knecht	0	4	0	4 koeyen 1 rint 25 schaep	3	2	2	0
3 koeyen	2	2	0					
twee rinder	0	6	0					

twintigh schaep	1	2	0						
vijf bijen	0	2	3						
Willem Kessels met vrouwe	1	4	0	Willem Kessels met vrouwe	1	0	0	0	
een koey	0	6	0	1 koey	0	4	0	0	
weduwe Peter Peters nihil									
eenen knecht	0	4	0					86	48
een koey, een rint	1	1	0						
Mons Timmermans met vrouw	1	4	0						
een bije	0	0	3						

Asselt				Asselt				
Houbert Emets met vrouwe	1	4	0	Hubert Emets met vrouwe	1	0	0	0
twee knechten, een maeght	1	2	0	2 knechten 1 maeght	0	6	4	0
vijf koeyen, twee rinder	4	4	0	5 koeyen 2 rinder	3	0	0	0
een en twintigh schaep	1	2	3	25 schaep 2 bijen	1	1	0	0
een gans, dry bijen	0	1	5	2 gansen	0	0	2	8
Jacob Mevissen met vrouwe	1	4	0	Jacob Mevissen met vrouwe	1	0	0	0
vier knechten, een maeght	2	2	0	4 knechten 2 maeght	1	4	0	0
negen koeyen, ses rinder	9	0	0	10 koeyen 4 rinder	6	0	0	0
sestigh schaep	3	6	0	60 schaep	2	4	0	0
Jacob Heijnen met vrouwe	1	4	0	Jacob Heijnen met vrouwe	1	0	0	0
eenen knecht, een maeght	0	6	0	1 maeght 2 koeyen	1	1	2	0
twee koeyen, twee rinder	2	2	0	1 rint 3 bijen	0	3	0	0
Tilman Tilmans met vrouwe	1	4	0	Tilman Tilmans met vrouwe	1	0	0	0
een koey	0	6	0	1 koey	0	4	0	0
Dirck Maesen met vrouwe	1	4	0	Dirck Maesen met vrouwe	1	0	0	0
eenen knecht, een koey, een rint	1	5	0	1 maeght 1 koey 2 rinder	1	1	2	0
Gerardus Maesen met vrouwe	1	4	0	Gerardus Janissen met vrouwe	1	0	0	0
een rint	0	3	0	1 rint	0	2	0	0
Jan Heijnen met vrouwe	1	4	0	Jan Heijnen met vrouwe	1	0	0	0
een koey	0	6	0	1 koey	0	4	0	0
Peter Wijnen met vrouwe	1	4	0	Peter Wijnen met vrouwe	1	0	0	0

eeenen knecht, een maeght	0	6	0	1 knecht 1 maegt 3 koey 1 rint	2	2	0	0
dry koeyen, een rint	2	5	0	24 schaep 3 bijen	1	1	0	0
22 schaep, 8 bijen	1	7	0					
Jan Verheggen met vrouwe	1	4	0	schepen Verheggen met vrouwe	1	0	0	0
twee koeyen, vier bijen	1	6	0	1 koey 1 rint 3 bijen	0	7	0	0
Willem Sanders met vrouwe	1	4	0					
twee koeyen, twee rinder	2	2	0					
twee schaep, vierthien bijen	1	0	0					
Albertus Albers met vrouwe	1	4	0	Albertus Albers met vrouwe	1	0	0	0
twee koeyen, een rint, vijf schaep	2	1	3	2 koeyen 2 rinder 10 schaep	1	7	2	0
Hendrick Coenen met vrouwe	1	4	0	Hendrick Coenen met vrouwe	1	0	0	0
dry koeyen, twee rinder	3	0	0	1 maeght 2 koeyen	1	5	2	0
thien schaep	0	5	0	1 rint 15 schaep	0	7	2	0
Reiner Beurskens met vrouwe	1	4	0	Reiner Beurskens met vrouwe	1	0	0	0
een koey	0	6	0					
Nelis Tilmans met vrouwe	1	4	0	Nelis Tilmans met vrouwe 1 koey	1	4	0	0
een koey	0	6	0					
Matthijs Evers met vrouwe	1	4	0	Matthijs Everts met vrouwe 1 koey	1	4	0	0
een koey	0	6	0					
Nijs Custers met vrouwe	1	4	0	Nijs Custers met vrouwe	1	0	0	0
twee koeyen, twee rinder	2	2	0	1 maeght 1 koey 1 rint	0	7	2	0
Hendrick Mooren met vrouwe	1	4	0	Hendrick Mooren met vrouwe	1	0	0	0
een koey	0	6	0	1 koey	0	4	0	0
Tijs Peters	1	0	0	Nelis Peters met vrouwe	1	0	0	0

eeenen knecht, een maeght	0	6	0	2 koeyen 2 bijen	1	0	4	0
twee koeyen, twee bijen	1	5	0					
Joannes Meers met vrouwe	1	4	0	Joes Meers met vrouwe	1	0	0	0
een koey	0	6	0	1 rint	0	2	0	0
Willem Albers met vrouwe	1	4	0	Willem Albers met vrouwe	1	0	0	0
				1 koey	0	4	0	0
Peter Peters met vrouwe	1	4	0	Peter Peters met vrouwe	1	0	0	0
twee koeyen	1	4	0	1 koey	0	4	0	0
Peter Evers met vrouwe, eenen knecht	2	0	0	Peter Everts met vrouwe 1 koey	1	4	0	0
Willem Lamers met vrouwe	1	4	0	Willem Lamers met vrouwe	1	0	0	0
een koey	0	6	0	1 koey 1 rint	0	6	0	0
				Manes Naus met vrouwe	1	0	0	0
				1 koey	0	4	0	0
Dirck Heijnen met vrouwe	1	4	0	Dirck Heijnen met vrouwe	1	0	0	0
dry knechten, twee maeghten	2	0	0	3 knechten 2 maeghten	1	2	4	0
elf koeyen, vier rinder	9	6	0	9 koeyen 2 rindr	5	0	0	0
hondert en dry schaep	6	3	3	70 schaep 5 gansen	3	0	2	8
acht gansen, dry bijen	0	4	1					
weduwe Jan Pex, een koey	0	6	0					
weduwe Willem Pex nihil								
Willem Damen met vrouwe	1	4	0					
een koey	0	6	0					
Hendrick Wolspinner met vrouwe	1	4	0					

Wijler			Wijler					
Simon Wijnants met vrouwe	1	4	0	Simon Wijnandts met vrouwe	1	0	0	0
twee koeyen, een rint	1	7	0	1 koey 1 rint	0	6	0	0
Aret Bollen met vrouwe	1	4	0	Aret Bollen met vrouwe	1	0	0	0
twee koeyen, een rint	1	7	0	1 koey	0	4	0	0
Johan Coenen met vrouwe	1	4	0	Jan Damen Koenen met vrouwe	1	0	0	0
een koey, een rint	1	1	0	1 koey	0	4	0	0
				Fridus Wijnants met vrouwe	1	0	0	0
				1 koey	0	4	0	0
Jacob Stemkens met vrouwe	1	4	0	Jacob Stemkens met vrouwe	1	0	0	0
een koey, een rint, twee bijen	1	2	0	1 koey 1 rint 2 bijen	0	6	4	0
weduwe Willem Jansen				weduwe Willem Jansen nihil				
eenen knecht, een maeght	0	6	0	1 knecht 1 maeght 1 koey	1	0	0	0
een koey	0	6	0					
Jacob Wijnants met vrouwe	1	4	0	Jacob Wijnants met vrouwe	1	0	0	0
twee knechten, twee maeght	1	4	0	1 knecht 1 maeght	0	4	0	0
vijf koeyen, dry rinder	4	7	0	5 koeyen 2 rinder	3	0	0	0
viertigh schaep, ses bijen	2	7	0	30 schaep 2 bijen 2 gansen	1	3	0	8
Willem Hawinckels met vrouwe	1	4	0	Willem Hawinckel met vrouwe	1	0	0	0
een koey	0	6	0	1 koey	0	4	0	0
Hendrick Albers met vrouwe	1	4	0	Hendrick Albers met vrouwe	1	0	0	0
een koey, een rint, twee bijen	1	2	0	1 koey 1 rint 2 bijen	0	6	4	0

Dirck Heijnen met vrouwe	1	4	0	Dirck Heijnen met vrouwe	1	0	0	0
een koey, een rint	1	1	0	1 koey	0	4	0	0
Jan Willems, sijne vrouwe	0	4	0	Jan Willems nihil, vrouwe	0	2	4	0
twee knechten, twee maeght	1	4	0	2 knechten 2 maeght	1	0	0	0
vijf koeyen, twee rinder	4	4	0	6 koeyen 2 rinder	3	4	0	0
dertigh schaep, twee gansen	1	7	4	50 schaep 3 gansen	2	1	2	0
Peter Gerardts met vrouwe	1	4	0	Peter Gerardts met vrouwe	1	0	0	0
eenen knecht, twee maeght	1	0	0	1 knecht 1 maeght	0	4	0	0
vier koeyen, een rint	3	3	0	4 koeyen 2 rinder	2	4	0	0
sesendertigh schaep	2	2	0	26 schaep 3 bijen 2 gansen	1	2	0	8
twee gansen, dry bijen	0	2	1					
Jan Alers met vrouwe	1	4	0	Jan Alers met vrouwe	1	0	0	0
twee koeyen, een rint	1	7	0	1 knecht	0	2	4	0
vier gansen, een bije	0	1	5	2 koeyen 4 schaep 3 gansen	1	2	0	0
Crijn Schreurs met vrouwe	1	4	0	Krijn Schreurs met vrouwe	1	0	0	0
dry koeyen, een rint	2	5	0	1 knecht 3 koeyen 1 rint 5 bijen	2	2	2	0
acht bijen	0	4	0					
Willem Heijnen met vrouwe	1	4	0	schepen Willem Heijnen met vrouwe	1	0	0	0
dry koeyen, dry rinder	3	3	0	3 koeyen	1	4	0	0
dry gansen, acht bijen	0	5	0	7 bijen 2 gansen	0	2	4	8
weduwe Janis Janissen				weduwe Janis Janissen nihil				
eenen knecht, een maeght	0	6	0	1 knecht 1 maeght 2 gansen	0	4	2	8
een koey, twee gansen	0	6	4					

Hendrick Bonis met vrouwe	1	4	0	Hendrick Bonis met vrouwe	1	0	0	0
vier knechten, dry maeght	2	6	0	4 knechten 2 maeght	1	5	2	0
seven koeyen, seven rinder	7	7	0	7 koeyen 3 rinder	4	2	0	0
twee en seventigh schaep	4	4	0	70 schaep 10 bijen 4 gansen	3	3	3	4
dry gansen, seshien bijen	1	1	0					
Jan Peters met vrouwe	1	4	0	Jan Peters met vrouwe	1	0	0	0
twee koeyen, een rint	1	7	0	1 koey 1 rint	0	6	0	0
Jan Luttels met vrouwe	1	4	0	Jan Luttels met vrouwe	1	0	0	0
een koey, een rint	1	1	0	2 koeyen	1	0	0	0
Jan Engelen met vrouwe	1	4	0	Jan Engelen met vrouwe	1	0	0	0
een koey, een rint	1	1	0	1 koey 1 rint	0	6	0	0
Peter Gerardts met vrouwe	1	4	0	Peter Gerardts met vrouwe	1	0	0	0
twee koeyen	1	4	0	2 koeyen	1	0	0	0
Hendrick Hawinckel met vrouwe	1	4	0	Hendrick Hawinckel met vrouwe	1	0	0	0
een maeght	0	2	0	1 maeght 2 koeyen	1	1	2	0
twee koeyen, een rint	1	7	0					
Hendrick Heijnen met vrouwe	1	4	0	Hendrick Heijnen met vrouwe	1	0	0	0
een koey	0	6	0	1 koey 1 rint	0	6	0	0
Nelis Kuijven met vrouwe	1	4	0	Nelis Kuijven met vrouwe	1	0	0	0
twee koeyen, een rint	1	7	0	2 koeyen 6 bijen	1	2	0	0
twintigh bijen	1	2	0					
Hendrick Heijnen met vrouwe	1	4	0	Hendrick Heinen met vrouwe	1	0	0	0
dry koeyen, een rint	2	5	0	1 knecht 4 koeyen 3 schaep	2	3	4	0
twee gansen, thien bijen	0	5	4	7 bijen 2 gansen	0	2	4	8

Nelis Tessers een maeght	0	2	0
een koey	0	6	0
weduwe Jan Willems een koey	0	6	0
Reiner Deters met vrouwe	1	4	0
een koey	0	6	0
Nol Heijnen met vrouwe	1	4	0
twee koeyen, een rint	1	7	0

Dorper				Dorper				
Hermen Ramaeckers met vrouwe	1	4	0	Hermen Ramakers met vrouwe	1	0	0	0
eeenen knecht	0	4	0	1 knecht 1 rint 2 bijen	0	5	2	0
een koey, een rint	1	1	0					
vier bijen	0	2	0					
Dirck Smeets	1	0	0	Dirck Smeets	0	5	2	0
een maeght, twee koeyen	1	6	0	1 maeght 2 koeyen	1	1	2	0
Mettien Lowij een koey	1	0	0	Mettien Lowij	0	1	2	0
Gerard Beeck	1	0	0	Gerit Beeck	0	5	2	0
een koey, een rint	1	1	0	1 maeght 1 koey	0	5	2	0
weduwe Linnert Tessers				weduwe Linnert Tessers	0	0	0	0
eeenen knecht, een koey	1	2	0	1 knecht 1 maeght 1 koey	1	0	0	0
Peter Heuts met vrouwe	1	4	0	Peter Heuts met vrouwe	1	0	0	0
een koey	0	6	0	1 koey	0	4	0	0
Sijbert Kuijven met vrouwe	1	4	0	Sijbert Kuijven met vrouwe	1	0	0	0
een maeght, twee koeyen	1	6	0	1 maeght 2 koeyen	1	1	2	0
weduwe Matthijs Evers	0	4	0	weduwe Matthijs Evers	0	2	4	0
eeenen knecht	0	4	0	1 knecht 1 maeght 1 koey	1	0	0	0
een koey, een rint	1	1	0					
Albertus Sillen met vrouwe	1	4	0	Albertus Sillen	0	5	2	0
een koey	0	6	0	1 koey	0	4	0	0
weduwe Caspar Bollen	0	4	0	weduwe Caspar Bollen	0	2	4	0
twee koeyen, dry bijen	1	5	3	1 koey 1 rint	0	6	0	0

weduwe Mettien Paulissen			weduwe Willem Paulissen	0	0	0	0
eenen knecht, een maeght	0	6	0 1 knecht 1 maeght	0	4	0	0
een koey, een rint	1	1	0 1 koey 1 rint	0	6	0	0
Willem Bongarts met vrouwe	1	4	0 Willem Bongaerts met vrouwe	1	0	0	0
een maeght, een koey	1	0	0				
Geurt Slabbers met vrouwe	1	4	0 Geurt Slabbers met vrouwe	1	0	0	0
dry koeyen	2	2	0 1 koey 1 rint	0	6	0	0
			Willem Smeets met vrouwe	1	0	0	0
			1 maeght 2 koeyen 1 rint	1	3	2	0
Willem Ramaeckers met vrouwe	1	4	0 Willem Ramakers met vrouwe	1	0	0	0
een koey, een rint	1	1	0 1 maeght 1 koey 1 rint 1 bije	0	7	4	0
ses bijen	0	3	0				
Willem Beeck met vrouwe	1	4	0 Willem Beeck met vrouwe	1	0	0	0
een koey	0	6	0 1 koey	0	4	0	0
Christiaen Cuijpers met vrouwe	1	4	0 Christiaen Cuijpers met vrouwe	1	0	0	0
twee koeyen, vier bijen	1	6	0 3 koeyen 2 bijen	1	5	0	0
weduwe Joannes Jansen	0	4	0 weduwe Joannes Jansen	0	2	4	0
eenen knecht, een maeght	0	6	0 1 knecht 1 maeght	0	4	0	0
een koey, dry rinder, een schaep	1	7	3 2 koeyen 1 rint	1	2	0	0
weduwe Jacob Meuters	0	4	0 weduwe Jacob Meuter	0	2	4	0
een koey	0	6	0 1 koey	0	4	0	0
Paulus Gerardts met vrouwe	1	4	0 Paulus Gerits met vrouwe	1	0	0	0
eenen knecht, twee koeyen	2	0	0 2 knechten	0	2	4	0
vier bijen	0	2	0 2 koeyen 1 rint 4 bijen	1	3	2	0

Seger Verheggen cum sua	1	4	0	Seger Verheggen met vrouwe	1	0	0	0
een maeght, dry koeyen	2	4	0	1 knecht 1 maeght	0	4	0	0
twintigh schaep	1	2	0	3 koeyen	1	4	0	0
				16 schaepen	0	5	2	0
				Willem Fredricx met vrouwe	1	0	0	0
				1 koey	0	4	0	0
Joannes Evers met vrouwe	1	4	0	Joannes Evers met vrouwe	1	0	0	0
een koey, een rint	1	1	0	1 koey	0	4	0	0
Willem Gerardts met vrouwe	1	4	0	Willem Gerits met vrouwe	1	0	0	0
eenen knecht	0	4	0	1 maeght 1 koey 2 rinder	1	1	2	0
twee koeyen, een rint	1	7	0					
Hermen Hermans met vrouwe	1	4	0	Tijs Hermans met vrouwe	1	0	0	0
twee koeyen, 4 bijen	1	6	0	2 koeyen 4 bijen	1	1	2	0
Albert Coenen met vrouwe	1	4	0	weduwe Hendrick Coenen	1	0	0	0
een koey	0	6	0	2 koeyen	1	0	0	0
Hendrick Hendricks met vrouwe	1	4	0	Hendrick Hendricks met vrouwe	1	0	0	0
een koey, een rint	1	1	0	1 koey	0	4	0	0
Aret Lamers met vrouwe	1	2	0	Aret Lamers met vrouwe	1	0	0	0
een koey	0	6	0	1 koey	0	4	0	0
Peter Peters	1	0	0	Peter Peters met vrouwe	1	0	0	0
twee koeyen	1	4	0					
	1	4	0	Joannes Peeck met vrouwe	1	0	0	0
	0	4	0	1 koey	0	4	0	0
Gerard Schavels met vrouwe	2	5	0	Gerit Schavels met vrouwe	1	0	0	0

eeenen knecht	1	5	0	2 koeyen 1 rint	1	2	0	0
dry koeyen, een rint				20 schaep 6 bijen	1	0	4	0
twintigh schaep, ses bijen								
de vrouw van Manes Naus	0	4	0	vrouw van Manes Naus	0	2	4	0
				weduwe Jocham Naus	0	2	4	0
				1 knecht 1 maeght 1 koey	1	0	0	0
Stoffer Naus met vrouwe	1	4	0	Stoffer Naus met vrouwe	1	0	0	0
een koey, een rint	1	1	0	1 koey 1 rint	0	6	0	0
				Arnoldus Heijnen met vrouwe	1	0	0	0
				1 knecht 1 maeght 2 koeyen	1	4	0	0
				Willem Custers met vrouwe	1	0	0	0
				1 koey	0	4	0	0
Godefridus Heuts met vrouwe	1	4	0	Godefridus Heuts met vrouwe	1	0	0	0
een koey	0	6	0	1 koey	0	4	0	0
Joannes Custers met vrouwe	1	4	0	weduwe Joes Custers 6 bijen	0	4	4	0
een koey, twelf bijen	1	4	0					
Maes Janissen met vrouwe	1	4	0	Maes Janissen met vrouwe	1	0	0	0
een koey, een rint	1	1	0	1 rint	0	2	0	0
	1	4	0	weduwe Coen Coenen	0	2	4	0
				Albertus Coenen met vrouwe	1	0	0	0
Lamert Denier met vrouwe	1	1	0	Lambert Denier met vrouwe				
een koey, een rint	1	4	0	1 koey	1	4	0	0
weduwe Jan Krijns	1	1	0	weduwe Jan Krijns				
een maeght, een koey				1 knecht 1 maeght 1 koey 1 rint	1	2	0	0

Jacob Crijns met vrouwe	1	4	0					
twee koeyen	1	4	0					
				Joannes van Helden met vrouwe	1	0	0	0
Jacobus Pansaert met vrouwe	1	4	0	Jacobus Pansaert met vrouwe	1	0	0	0
een koey	0	6	0	1 koey 1 rint	0	6	0	0
Joannes Schoonhoven met vrouwe	1	4	0	Joannes Schoonhoven met vrouwe	1	0	0	0
eenen knecht, een maeght	0	6	0	1 knecht 1 koey	0	6	4	0
een koey, een rint	1	1	0					
weduwe schepen Tessers	0	4	0	weduwe Lennert Tessers	0	2	4	0
eenen knecht, een maeght	0	6	0	1 knecht 2 koeyen 1 rint	1	4	4	0
dry koeyen, een rint	2	5	0					
Adolf Blomarts met vrouwe	1	4	0	Adolf Blomarts met vrouwe	1	0	0	0
eenen knecht, twee koyen	2	0	0	1 knecht 1 maeght 2 koeyen	1	4	0	0
				Joannes Kuijven met vrouwe	1	0	0	0
				1 knecht 2 koeyen	1	2	4	0
A. Smeets met vrouwe	1	4	0	geswooren Aret Smeets cum sua	1	0	0	0
een maeght, twee koeyen	1	6	0	1 maeght 3 koeyen	1	5	2	0
Joannes Mevissen met vrouwe	1	4	0	schepen Joannes Mevissen cum sua	1	0	0	0
een maeght, een koey	1	0	0	2 koeyen	1	0	0	0
Jacob Pijpers met vrouwe	1	4	0	Jacob Pijpers met vrouwe	1	0	0	0
een koey, een rint	1	1	0	1 koey	0	4	0	0
Joannes Mertens	1	0	0	Joannes Mertens	0	5	2	0
eenen knecht, twee maeght	1	0	0					

twee koeyen, twee rinder	2	2	0					
Joannes Sillen met vrouwe	1	4	0	weduwe Joannes Sillen	0	2	4	0
eenen knecht, twee koeyen	2	0	0	1 knecht 1 koey	0	6	4	0
Hermen Wijnants	1	0	0	weduwe Hermen Wijnants				
twee koeyen	1	4	0	1 knecht 1 maeght 2 koeyen	1	4	0	0
Joachim op den Camp met vrouwe	1	4	0	schepen op den Camp cum sua	1	0	0	0
twee maeght, twee koeyen	2	0	0	2 maeghden 1 koey	0	6	4	0
Hendrick Hawinckel met vrouwe	1	4	0					
eenen knecht, twee koeyen	2	0	0					
Jan Spee met vrouwe	1	4	0					
een rint	0	3	0					
Gerard Peters met vrouwe	1	4	0					
een koey, een rint	1	1	0					
Willem Houben met vrouwe	1	4	0					
weduwe Aret Ramaeckers	0	4	0					
Frans Hendrick Smeets met vrouw	1	4	0					
een koey, een rint	1	1	0					
Willem Heuts met vrouwe	1	4	0					
een koey	0	6	0					

Cropper				Cropper				
Peter Slabbers met vrouwe	1	4	0	Peter Slabbers met vrouwe	1	0	0	0
dry koeyen, vier bijen	2	4	0	1 knecht 1 maeght	0	4	0	0
				2 koeyen 1 rint 3 bijen	1	3	0	0
Hendrick Herop met vrouwe	1	4	0	Hendrick Herop met vrouwe	1	0	0	0
een koey, twee bijen	0	7	0	1 koey	0	4	0	0
				Aret Beurskens met vrouwe	1	0	0	0
				1 koey	0	4	0	0
Hendrick Gravers met vrouwe	1	4	0	Hendrick Gravers met vrouwe	1	0	0	0
een koey, een rint	1	1	0	1 koey	0	4	0	0
Joannes Ricks met vrouwe	1	4	0	Joannes Rijcx met vrouwe	1	0	0	0
een koey	0	6	0	1 koey 1 rint	0	6	0	0
Joost Hox met vrouwe	1	4	0	Joost Hoex met vrouwe	1	0	0	0
een koey	0	6	0	1 koey 1 rint	0	6	0	0
Claes Blomarts	1	0	0	Claes Blomarts	0	5	2	0
een rint	0	3	0	1 koey	0	4	0	0
Jacob Gubbels met vrouwe	1	4	0	Jacob Gubbels met vrouwe	1	0	0	0
twee koeyen	1	4	0	2 koeyen	1	0	0	0
Hendrick Schroots met vrouwe	1	4	0	Hendrick Schroots met vrouwe	1	0	0	0
twee koeyen	1	4	0	2 koeyen	1	0	0	0
Hendrick Heuts, sijne vrouwe	0	4	0	Hendrick Heuts				
eenen knecht, twee koeyen	2	0	0	1 knecht 1 maeght 2 koeyen	1	4	0	0
				weduwe Stephen Roosen	0	2	4	0

			1 maeght 1 koey	0	5	2	0
Lodewijck Custers met vrouwe	1	4	0 Lodewijck Custers met vrouwe	1	0	0	0
een koey, een rint, vier bijen	1	3	0 1 maeght 2 koeyen	1	1	2	0
Hendrick Schroots, sijne vrouwe	0	4	0 weduwe Hendrick Schroots	0	2	4	0
een maeght, een koey	1	0	0 1 maeght	0	1	2	0
			Christiaen Dousent met vrouwe	1	0	0	0
			2 koeyen 1 rint	1	2	0	0
Hermen Coolen, sijne vrouwe	0	4	0 Hermen Coolen met vrouwe	1	0	0	0
een koey, een rint	1	1	0 1 koey 1 rint	0	6	0	0
Jan Denier met vrouwe	1	4	0 Jan Denier met vrouwe	1	0	0	0
Matthijs Bongarts met vrouwe	1	4	0 Matthijs Bongarts met vrouwe	1	0	0	0
twee koeyen	1	4	0 1 knecht 2 koeyen	1	2	4	0
Lamert Ramaeckers met vrouwe	1	4	0 Lamert Ramakers met vrouwe	1	0	0	0
eenen knecht, twee koeyen	2	0	0 1 knecht 1 koey 1 rint	1	0	4	0
Peter Naus met vrouwe	1	4	0 Peter Naus met vrouwe	1	0	0	0
een maeght, twee koyen, 2 rinder	2	4	0 1 knecht 1 maeght 3 koeyen	2	0	0	0
Hendrick Spee met vrouwe	1	4	0 Hendrick Spee met vrouwe	1	0	0	0
eenen knecht, twee koeyen	2	0	0 1 koey	0	4	0	0
Stoffer Meuter met vrouwe	1	4	0 Stoffer Meuters met vrouwe	1	0	0	0
Frans Slabbers met vrouwe	1	4	0 Frans Slabbers met vrouwe	1	0	0	0
Willem van de Riet met vrouwe	1	4	0 Willem van de Riet met vrouwe	1	0	0	0
een rint	0	3	0 1 koey 1 rint	0	6	0	0
			Willem op gen Endt met vrouwe	1	0	0	0
			1 knecht 1 maeght	0	4	0	0

			2 koeyen 1 rint 1 gans	1	2	1	4
weduwe Christiaen Wuts	0	4	0 Hendrick Wuts met vrouwe	1	0	0	0
een koey, een rint	1	1	0 1 koey	0	4	0	0
Anthoin Claesen	1	0	0 Anthoine Claesen	0	5	2	0
een maeght, twee koeyen	1	6	0 1 maeght 1 koey	0	5	2	0
weduwe Peter Evers	0	4	0 weduwe Peter Evers	0	2	4	0
een koey	0	6	0 1 maeght 1 koey	0	5	2	0
Hendrick Pijpers met vrouwe	1	4	0 Hendrick Pijpers met vrouwe	1	0	0	0
een koey	0	6	0 1 koey	0	4	0	0
Joannes Jansen met vrouwe	1	4	0 Joannes Jansen met vrouwe	1	0	0	0
twee koeyen, een rint	1	7	0 1 maeght 2 koeyen	1	1	3	0
Matthijs op den Camp met vrouwe	1	4	0 Matthijs op den Camp met vrouwe	1	0	0	0
een koey, vijf bijen	1	0	3 1 maeght 2 koeyen 2 bijen	1	2	0	0
Jan Linsen met vrouwe	1	4	0 weduwe Jan Linsen				
twee koeyen	1	4	0 1 maeght 1 koey 1 rint	0	7	2	0
Conrardus Bemont met vrouwe	1	4	0 Conrardus Bemont met vrouwe	1	0	0	0
eenen knecht, een rint	0	7	0 1 knecht 1 koey 1 rint	1	0	4	0
Joannes Bongarts met vrouwe	1	4	0 Joannes Bongarts met vrouwe	1	0	0	0
eenen knecht, dry koeyen	2	6	0 1 knecht 3 koeyen	1	6	4	0
Jan Hendricks met vrouwe	1	4	0 Jan Hendrichs met vrouwe	1	0	0	0
eenen knecht, een maeght	0	6	0 1 maeght 3 koeyen 30 schaep	2	7	2	0
twee koeyen, twee rinder	2	2	0				
vijf en twintigh schaep	1	4	3				
Geurt Slabbers met vrouwe	1	4	0 Geurt Slabbers met vrouwe	1	0	0	0

twee koeyen	1	4	0	2 koeyen	1	0	0	0
Wijn Peggen, sijne vrouwe	0	4	0	weduwe Wijn Peggen	0	2	4	0
eenen knecht, een maeght	0	6	0	1 knecht 1 maeght 2 koeyen	1	4	0	0
twee koeyen, twee rinder	2	2	0					
Jan Dousent met vrouwe	1	4	0	Jan Dousent met vrouwe	1	0	0	0
een koey, een rint	1	1	0	1 koey	0	4	0	0
Hendrick Evers sua nihil	1	0	0	Hendrick Evers	0	5	2	0
twee koeyen	1	4	0	1 knecht 1 maeght 1 koey	1	0	0	0
Geurt Bongarts met vrouwe	1	4	0	Geurt Bongarts met vrouwe	1	0	0	0
een koey, een rint	1	1	0	2 koeyen	1	0	0	0
Matthijs Kessels met vrouwe	1	4	0	Matthijs Kessels met vrouwe	1	0	0	0
een koey, een rint	1	1	0	1 knecht 1 maeght 1 koey 1 rint	1	2	0	0
Jan Schrijnewerckers met vrouwe	1	4	0	Jan Schrijnew. met vrouwe	1	0	0	0
twee knechten, twee maeght	1	4	0	2 knechten 1 maeght	0	6	4	0
vijf koeyen, dry rinder	4	7	0	5 koeyen 3 rinder	3	2	0	0
sestigh schaep, acht bijen	4	2	0	50 schaep 6 bijen	2	2	4	0
Hendrick Wijnen	1	0	0	Wijn Wijnen met vrouwe	1	0	0	0
vier knechten, vier maeght	3	0	0	3 knechten 2 maeght	1	2	4	0
acht koeyen	6	0	0	7 koeyen 3 rinder	4	2	0	0
ses en tachtentigh schaep	5	3	0	74 schaep 8 bijen	1	5	4	0
twelf bijen	0	6	0					
				Willem Sanders met vrouwe	1	0	0	0
				2 knechten 1 maeght	0	6	4	0
				6 koeyen 4 rinder	4	0	0	0

			50 schaep 6 bijen		2	2	4	0
Jacobus Smeets met vrouwe	1	4	0					
dry knechten, twee maeght	2	0	0					
ses koeyen, twee rinder	5	2	0					
vijf en sestigh schaep	4	0	3					
vier gansen, seven bijen	0	4	5					
Hendrick Gubbels, sijne vrouwe	0	4	0					
eenen knecht, een maeght	0	6	0					
twee koeyen	1	4	0					
Joannes Kuijven met vrouwe	1	4	0					
eenen knecht, een koey	1	2	0					
Hendrick Getsel met vrouwe	1	4	0					
Aret Smeets met vrouwe	1	4	0					
een maeght, twee koyen	1	6	0					
Bouckoul	116	6	2	Bouckoul	79	3	0	0
Asselt	114	5	3	Asselt	67	5	3	4
Wijler	116	2	0	Wijler	69	0	4	0
Dorper	147	5	0	Dorper	91	3	0	0
Cropper	148	4	2	Cropper	96	2	1	4
	643	7	1		403	6	2	8

Bijlage 2: migratie 1754-1756

vertrokken, gaan inwonen of overleden tussen 1754 en 1756   nieuwe hoofdbewoners in 1756

<i>Bouckoul</i>	<i>Bouckoul</i>
weduwe Peter Peters	weduwe Claes Hansen
Mons Timmermans met vrouw	Merten Hox met vrouwe
	Joes Schreurs met vrouwe
	Houbert Schrijnewerckers met vrouwe
<i>Asselt</i>	<i>Asselt</i>
weduwe Jan Pex	Manes Naus met vrouwe
weduwe Willem Pex	
Willem Damen met vrouwe	
Hendrick Wolspinner met vrouwe	
<i>Wijler</i>	<i>Wijler</i>
Nelis Tessers	Fridus Wijnants met vrouwe
Nol Heijnen met vrouwe	
weduwe Jan Willems	
Reiner Deters met vrouwe	
<i>Dorper</i>	<i>Dorper</i>
Hendrick Hawinckel met vrouwe	Willem Smeets met vrouwe
Gerard Peters met vrouwe	Joannes Peeck met vrouwe

Jan Spee met vrouwe	Willem Fredricx met vrouwe
Willem Houben met vrouwe	weduwe Coen Coenen
weduwe Aret Ramaeckers	Joannes van Helden met vrouwe
Frans Hendrick Smeets met vrouw	weduwe Jocham Naus
Willem Heuts met vrouwe	Arnoldus Heijnen met vrouwe
Jacob Crijns met vrouwe	Albertus Coenen met vrouwe
	Willem Custers met vrouwe
<i>Cropper</i>	<i>Cropper</i>
Jacobus Smeets met vrouwe	weduwe Stephen Roosen
Joannes Kuijven met vrouwe	Willem op gen Endt met vrouwe
Hendrick Gubbels, sijne vrouwe	Christiaen Dousent met vrouwe
Hendrick Getsel met vrouwe	Willem Sanders met vrouwe
Aret Smeets met vrouwe	

Van enkelen van bovenstaande personen heb ik verdere informatie gezocht: Areth Smeets wordt 23 jan. 1755 begraven. Hendrick Hawinckel wordt 10 maart 1755 begraven, zijn weduwe trouwt met Willem Smeets, die bij haar komt wonen.

Een apart geval is Cornelis van Keken. Deze was in de betreffende periode een van de schepenen van Swalmen en hij was in beide jaren getrouwd met zijn eerste vrouw Elisabeth Derckx. Bij de eerste beestenschatting wordt hij zonder vrouw genoemd, maar slechts aangeslagen voor knecht, dienstmaagd en dieren. De aanslag was in Bouckoul, waarschijnlijk woonde hij toen nog als pachter op Zuidewijcks Spick. In 1756 wordt hij niet vermeld, maar wel staat er "weduwe van Keeken". Dit is naar alle waarschijnlijkheid zijn moeder, die denk ik ook in 1754 al bij hem inwoonde als weduwe, maar toen blijkbaar niet werd aangeslagen. Cornelis kocht in 1754 een huis in Asselt, in 1761 in ieder geval woonde hij aan de Broekhin in Maasniel, in 1774 woonde hij op de Boutenstraat in het centrum van Swalmen. Omdat ook zijn vrouw niet is aangeslagen (terwijl geswoorene Areth Smeets en schepenen Joannes Mevissen cum sua evenveel betalen als andere echtparen), heb ik het vermoeden dat hij al snel na de koop van het huis in Asselt verhuisd is, waarschijnlijk dus naar Maasniel.

Bijlage 3, Literatuur

- Smaberskaarten Swalmen 1774. Samenstelling Loe Giesen, Reuver. CDrom met naast de tientallen hoogwaardige kaarten ook een database met gegevens over bewoners en eigenaars van percelen.
- RAL Maastricht (laatste vier zelf ingezien, maar verder gebruik gemaakt van transcripties Loe Giesen (www.loegiesen.nl):
  - Beestenschattingen 1654 SA Swalmen en Asselt, magazijnlijst nr. 224.
  - Beestenschattingen 1754 SA Swalmen en Asselt, magazijnlijst nr. 224.
  - Beestenschattingen 1756 SA Swalmen en Asselt, magazijnlijst nr. 224.
  - Overstromingen 1729 SA Swalmen en Asselt, magazijnlijst nr. 264.
  - Overstromingen 1741 SA Swalmen en Asselt, magazijnlijst nr. 264
  - Hagelschade 1745 SA Swalmen en Asselt, magazijnlijst nr. 264
  - Overstromingen 1784 SA Swalmen en Asselt, magazijnlijst nr. 264
- De handelingen van den Magistraat der stad Roermond van het jaar 1696 tot en met het jaar 1796. Door A.F. van Beurden. Sittard, Boek & Handelsdrukkerij Bern. Claessens 1908. Informatie over belastingen, tol, rechten malen etc. (Zie ook www.voorouderslimburg.nl)
- Honderd eeuwen Swalmen, A.E.L. Ramakers, 1977 Swalmer Handelsdrukkerij. Met name hoofdstuk over landbouw, pag. 199-211
- Jaarboek Maas en Swalmdal 1984, J. Ickenroth: Vervoer in Reuver en directe omgeving tot 1795. blz. 42-54
- Publications de la Société Historique et archéologique dans le Duché de Limbourg. RAL Maastricht, jaargang 1889, Artikel Habets, boerenleven Oirsbeek. (Zie ook www.voorouderslimburg.nl)
- Zie verder ook hoofdstuk over schout en schepenen (rechtspraak) en de algemene literatuurlijst "belangrijke bronnen" op www.voorouderslimburg.nl